

2. Франкова І, Чабан О. Колективна травма населення України: реалії, перспективи та можливість дослідження трансгенераційного аспекту. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2023. Т.8. № 3. DOI: 10.26766/pmgrp.v8i3.442

УДК37.091.3:504(477)

**ОСВІТНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ В
КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.**

Сірант О. В.

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної
педагогічної освіти

E-mail: sirant2020@gmail.com

Аварія на Чорнобильській атомній електростанції 26 квітня 1986 року стала з найбільшою техногенною катастрофою в історії людства. Унаслідок вибуху реактора значна кількість радіоактивних речовин була викинута в атмосферу та розширилася на території багатьох країн Європи. За даними міжнародних досліджень, катастрофа призвела до масштабного радіоактивного забруднення довкілля, евакуації сотень тисяч людей та значних соціально-економічних наслідків. Актуальність дослідження зумовлена забезпеченістю формування в учнів сучасного наукового світогляду, здатності аналізувати екологічні проблеми та розуміти ризики техногенної діяльності людини. У контексті реформування освіти особливе значення має компетентнісний підхід, що передбачає не лише закріплення знань, але й формування здатності відкласти їх у реальних життєвих ситуаціях. Одним із ключових принципів сучасної освіти є компетентнісний підхід, який забезпечує формування в учнів інтегрованих умінь, знань і цінностей, інших для життя в сучасному суспільстві.

Концепція Нової української школи базується на формуванні ключових компетентностей: екологічна грамотність і здорове життя; природничо-наукова компетентність; громадянська та соціальна компетентність; інформаційно-цифрова компетентність. Вивчення наслідків Чорнобильської

катастрофи створює сприятливі умови для реалізації міжпредметної інтеграції та формування цих компетентностей. Дослідження сучасної педагогіки підкреслюють, що формування радіаційної грамотності є компонентом природничої освіти, особливо для країн з розвиненою атомною енергетикою. Учителі природничих дисциплін мають формувати ключові компетентності при поясненні явищ радіоактивності та їх впливу на довкілля і здоров'я людей [2, с. 178–183].

Вивчення наслідків Чорнобильської катастрофи має міждисциплінарний характер і може інтегрувати зміст різних навчальних предметів.

На уроках хімії учні можуть вивчати: радіоактивність і радіоактивний розпад; властивості радіонуклідів (Cs-137, Sr-90, I-131); хімічні процеси міграції радіонуклідів. На уроках біології доцільно розглядати: вплив іонізуючого випромінювання на клітини; мутації та генетичні зміни; адаптацію живих організмів до радіаційного впливу. У курсі географії можна аналізувати: поширення радіоактивного забруднення; зміни ландшафтів у зоні відчуження; соціально-економічні наслідки катастрофи.

Міжпредметна інтеграція допомоги формуванню цільового наукового світогляду учнів та розвитку системного мислення.

Досвід з викладання радіаційної тематики в школах різних країн показує, що інтеграція теми ядерної безпеки в навчальні програми сприяє формуванню відповідного ставлення до використання атомної енергії. [1, с. 317–320].

Список літератури:

1. Development of radiation education in schools after the Fukushima Daiichi nuclear power plant accident — a study from the perspectives of regionality, multidisciplinary and continuity / Y. Kuroda et al. *Radioprotection*. 2020. Vol. 55, № 4. P. 317–324. URL: <https://doi.org/10.1051/radiopro/2020078>

2. Тимошук О. Обґрунтування структури радіаційної грамотності майбутніх учителів природничих наук. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2024. № 1. С. 178–183. URL: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2024-1.26>.